

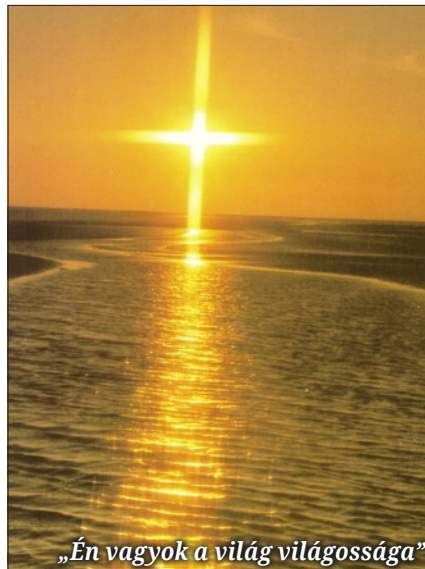
Sötétségből a világosságba

„Ez az ember valóban igaz volt.” Lukács 23,47

Emberemlékezet óta nem tapasztalt körülmények között éljük meg a böjti és húsvéti időszakot. Amikor ezeket sorokat írom, még nem tudhatjuk, mikor tárhatjuk ismét szélesre a templomok ajtóit. Azt sem tudjuk, miként gondolkodnak a hívek és a hittől, gyülekezettől eltávolodott emberek a járvány okairól, lefolyásáról. Egyet azonban minden felelősséggel gondolkodó felebarátunk érezhet: az emberi erő, tudás és hatalom kevés a helyzet megoldására. Többre van szükség. Talán szigorúbb rendeletekre, nagyobb önfegyelemre, amire igyekeznek buzdítani a politikai vezetők is? Igen, ezekre is szükség van. De első lépésként ez a járvány abban segít, hogy megszabaduljunk az emberi tudományba és műveltségbe vetett elvakult hitünkötől! Az emberiséget elárasztó járvány következtében olyan sötét helyzetbe jutottunk, amelyben napról napra nő bizonytalanságunk, s erősödnek kétségeink. Ha a külső sötétséghez belső, lelki sötétség is társul, akkor pillanatok alatt eluralkodik rajtunk a kétségbeesés, a pánik. Azt pedig tudásaink is megerősítik, hogy ahol pánik és stressz lesz úrrá az egyénen, ott nagyon lecsökken az egyéni és a közösségi ellenálló képesség is. Képes az ember világosan látni a sötétségben? Mikor lesz végre világosság? Életünk mikor térhet vissza a megszokott rendjébe?

A Megváltó keresztségénél lejátszódó események adnak egyedül választ kérdéseinkre. Kell e nagyobb sötétség annál, mint amikor az embereken annyira eluralkodik a tömeghisztéria, hogy képtelenek megkülönböztetni az igazat a bűnöstől? Az ilyen állapotba került csoportok képesen átgázolni mindenben és mindenkin! Jézus nem véletlenül lesz a pusztító tömeghisztéria célpontja, hanem tudatosan vállalja azt **értünk!** Nem tiltakozik a hatalmukat pánikszerűen féltő főpapok ármánykodásai ellen. Nem kéri ki magának, hogy ő „politikai elitéltként” a köztörvényes bűnözők között haljon kereszthalált. Nem fél attól, hogy az emberek általánosítanak majd, pedig a

Gonosz ezt próbálja elérni, vagyis azt, hogy Jézus is csak egy a bűnösök közül. Nagyon hamar lelepleződik a Sátán praktikája, mégpedig az Úrral együtt megfeszített valódi bűnöző megtérése által! **Jézust ugyan a bűnösök között feszítik meg, de ő nem egy a bűnösök közül.** A bűnös tömeghisztéria közepette először az Úrral megfeszített, de bűnbánatot tartó bűnöző lelkében ragyog fel a világosság fénye, melynél felismeri, hogy akit vele együtt megfeszítettek, az nem egy lelepleződött politikai ámokfutó, hanem az a Megváltó, aki egyedül szabadíthatja

„Én vagyok a világ világossága”

meg őt minden bűnétől. Az ő számára a mellette szenvedő a „fájdalmak férjje”, azaz, Ézsaiás próféciájának a beteljesedése. Ő már világosan látja, az igazság nem csak egy filozófiai kérdés, mint Píllátus számára volt, hanem a bűnös ember egyetlen lehetősége az üdvösség elnyerésére! **Száma a szenvedés keresztye a bűnbánat, a megtérés és a megigazulás keresztyévé lett.**

Jézus keresztségénél a római százados is eljut a sötétségből a világosságra. Nem ismerjük a nevét, életútját, de azt tudhatjuk, hogy a hatalmas birodalom kialakulásának és fennmaradásának alapját a nagy harci tapasztalatokkal rendelkező, a parancsnak végsőkéig engedelmeskedő

hadsereg jelentette. Hadseregen belül a harcképesség letéteményesei a századosok voltak. Ez egyben a társadalmi ranglétrán történő előrejutás lehetőségét is nyújtotta. Egy ilyen életfelfogást követő katona jut el Jézus szenvedését és halálát végig követve a felismerésre: „Ez az ember valóban igaz volt.” **Ez a százados a császárt istenítő sötétségből jut el az Istent dicsőítő világosságra.** A megtért bűnözőhöz hasonlóan, a keresztfán szenvedő és meghaló Jézusban már nem csak egy sajnálatra méltó áldozatot lát. Nem is Istent vonja kérdőre a szomorú valóság láttán, hanem „Amikor a százados látta, ami történt, dicsőítette Istent...” Azt jelenti ez, hogy világossá vált számára a lényeg, Isten akarata teljesedik be! A szenvedő Jézus nem átkozza el a gúnyolódo gonosztevőt, de megigazulást, örök életet ad a megtérő bűnösnek. Nem válaszol a tömeghisztéria hatása alatt levők szavaira, de megbocsátást kér mennyei Atyjától számukra. Jézust igaznak nyilvánító kijelentése nem ítélezés a világ bűnei felett, hanem a megigazító kegyelemről történő hitvallás.

Nem szabad lebecsülnünk a sötétség erejét, amely még a feltámadás hajnalán is rátelepszik lelkünkre. Angyali útmutatásra van szükségük a Jézus sírját üresen találó asszonyoknak. A feltámadottal kell találkozniuk a tanítványoknak is, hogy emlékezzenek Jézus tanítására, és immár hirdessék maguk is, a sötétségből csak az Urat követve, neki engedelmeskedve juthatunk el Isten akaratát elfogadó világosságra.

Amikor Isten akaratából ismét a gyülekezet közössége vár majd minket hálaadásra, adja meg nekünk az Ő kegyelme, hogy ne a megszokott „kerékvágásba” zökkenjen vissza életünk. Vezessen minket a Szentlélek úgy, hogy az Ő világossága töltsen be szívünket, lelkünket. Megerősödött hittel tegyünk bizonyosságot arról, hogy az életünket fenyegető kór veszedelme sem tudott győzelmet venni rajtunk!

Csoma L

Nevezzük akár feltámadásnak

Az üzletben már ott sorakoznak a húsvéti kellékek. Egyetlen polcon elfér a szokottnál jóval szegényesebb kínálat. Kell a hely a tartós élelmiszereknek. Liszt már van, a kovászt még várjuk. Szóval a húsvéti polcon csokitozás, színes szalvéta, tojásfesték sorakozik, de most kesernyős mosollyal elfordulok tőlük. Még időben elharapom az ajkamra kívánczó szót, ne keserítsem a körülöttem álló eladónők lelkét.

Határidőnaplóm üresen bámul vissza rám. Kapkodáshoz szokott életünk képtelen mit kezdeni a reá szakadt idővel, ezért jobb híján a közösségi hálón morzsolgatjuk az órákat. Ahol az ember abban az illúzióban rohanhat, posztolhat, kommentelhet, hogy gyors élete mégiscsak tart. Idő kell, hogy felemelje tekintetét a téglalap alakú képernyőről és körülnézzen, és lásson. És rácsodálkozzon a teremtett világra, ahol utóbb már csak átrohant. Kocsival, buszszal, wifivel, fűnyíróval.

Olyan ez, mint amikor buszon utazva a sofőr nyom egy satuféket. Így állt meg velünk a világ. A Teremtő befékezett. Mi pedig bámulunk, figyeljük a megállt világot és benne magunkat. Talán soha nem

láttuk még magunkat ilyen lassúnak. Hátha, a nagy megálló utáni nekirugáskodásban más lesz a világ. Ahol kevésbé fontos, hogy a tízféle termékből melyiket vegyem, hogy elfelejtsek gondolkodni a bulvárragacstól, hanem visszaszokhatok a valósághoz.

Jézus bevonulása Jeruzsálembe -mozaik, Ravenna, Szent Márk bazilika

Az idei húsvét ilyen furcsán, keserűdesen köszönt az életünkbe. A szokásos előkészületek nélkül. Bizonyosan az új hagyománnyá furakodott wellness-rép-vándorlás is elmarad. Nem merünk tervezni. Most, az ünnep előtti hetekben azt sem tudjuk igazán, egyáltalán hol talál minket a húsvét? Karanténban? Esetleg

visszatérhetünk végre a templom falai közé?

De lám, ez a mostani feltámadás-ünnep mégiscsak lehetőség. Az üzenetet felfaló külsőségek háttérbe szorulhatnak. Valószínűleg az ilyenkor szokásos csokitozás-kereső gyermekprogramunk is elmarad ünnep másodnapján. És a locsolás is csak karantén-otthonunkra korlátozódik.

De talán éppen ezért az ünnep valósága most minden eddiginél hangosabban kopogtathat a szívünkön. Talán most azok is behallgatnak egy-egy istentisztelet-közvetítésbe, elcsípní egy-egy darabka remény-fosztlányt, akik máskor rutinosan a zenei csatornákra tekernek tovább. Mert ezen az ünnepen minden emberbe kell egy kis feltámadás.

Szóval, reménységre váró szívvel várjuk az idei húsvétot, azzal a kimondatlan vagy kimondott bizakodással, hogy a Feltámadott hátha, ennek az önmagát kényszeresen leromboló világnak is ad egy újabb esélyt.

Nevezzük akár feltámadásnak.

Fábián Tibor

Út a Golgotára

Már a Golgota felé mentünk.
Ő a Keresztet vitte,
én leírt soraim terhét cipeltem.

Akkor már éreztem azt a kint,
mely búzáat hint, s konkolyt arat.

Megszólaltam:
-Tudod, Uram, én ember vagyok...
Megértem a szájakat,
hogy Krisztus helyett
Barrabbást éltetik...
S Ő szólt:
-Én megbocsátok nekik!

Megint szóltam:
-Tudod, Uram, én ember vagyok:
Megértem a szemeket,
hogy nem élő Isten,
de halott Krisztus kell nekik...
S Ő szólt:
-Én megbocsátok nekik!

Újra szóltam:
-Uram, most megálltunk,
cseréljük el a terheket...!

S Ő szólt:
-Nem lehet!-

-Bizony, bizony mondom neked,
én a Fényt ma útnak indítom.
De a Föld vakok hazája,
s neked ott a helyed,
hogy a most halált szomjazó szemek
ne féljenek majd
eljönni sírni a Golgotára.

Indulj hát le a Hegyről
oda, ahol még sokáig
Barrabbást kiáltanak...,
ellenem,
ellened,
önmaguk ellen.-

Megfordult csendben
és elindult fel a Hegyre.

Zúg a „feszítsd meg”
s Ő újra, és ismétli egyre:
-Én megbocsátok
Neked,
Nekik,
Mindenkinek!

(De magunknak hogyan bocsátunk
majd meg?)

Fülöp Sándor

Örömteli ünnep

Isten az ünnepnapokat fontossá tette a zsidó nép számára. Az egyik ilyen ünnep a Törvény öröm-ünnep volt.

Így is nevezték ezt a napot: *Simchat thora*. Ez a *Sukót* ünnepének, a Lombsátorok ünnepének a záró akkordja volt.

Egyébként a zsidók sokat fáradoznak azért, hogy megértsük, mit is jelent a Thora. Ha „Törvény”-nek fordítjuk, akkor egy jogi fogalommal állunk szembe. Márpedig Isten nem azért adta a törvényt, hogy büntessen, ha a nép áthágja. Ezért a zsidók a „törvény” – t inkább „útmutatásnak” fordítják.

Martin Buber ismert zsidó filozófus is „Útmutató”-nak fordítja. Így a Törvény nem más, mint útmutatás, irányítás, irányvonal.

A 14 éves gyermekek

A Simchat Thora ünnepe minden a Törvény körül forgott, ugyanis a Törvény a Mindenható Isten nagy ajándéka volt a zsidó nép számára. Ezen az ünnepen minden felnőtt zsidó férfi olvashatta a Törvényből a zsinagógában. Amikor a 13. életévüket betöltötték, *bar mitzwa* lett, vagyis *a feladat fia*, és olvashatták a Törvényt. Mindenki olvashatta a Simchat Thora napján. A Törvény, melyet Mózes megparancsolt a népnek, hogy megtartsák „a Jákób népének való örökséget” jelentette. Az egész nép, a gyermekek és a felnőttek is mind értették ezt. Az olvasás végén az Efraimnak és Manassénak adott áldás egyidejűleg vonatkozott a gyermekekre is (1 Móz 48,16).

A könyvtekercesek

A Simchat Tora ünnepe három könyvtekerceset vettek ki a frigidáriából (a szent ládában tartották őket). Összegyűjtötték a jelenlevőket. Mindenkit felszólítottak, hogy figyeljenek, mert a Mózes ötödik könyvének utolsó részeit fogják olvasni, egy részt a Torából. Egy férfi olvasta ezt, akit a Tóra Völegényének (Chatan Thora) neveztek. A Thóra Völegénye megnyitotta az első tekerceset és felolvasta 5 Móz 33-34-et (egészen a Mózes haláláról szóló részig). Az egész gyülekezet előtte állt. A gyülekezet a felolvasott Törvényre így felelt: „Erősödj, erősödj, megerősítettünk.” Ekkor magasba emelték a könyvtekerceset, hogy mindenki láthassa és minden oldalra felmutatták, hogy a legtávolabbi sarokban is látható legyen. Ezzel beteljesedett

a megbízatás: „egész Izráel szeme láttára.” (5 Móz 34).

A második könyvtekerceset is kivették a frigidáriából. Ezt egy másik gyülekezeti tag, a *chattan böresit*, vagyis a Kezdet Völegénye olvasta. 1 Móz 1. részét olvasta, valamint a 2. rész 4. verséig. Nagyon fontos volt, hogy a Torát folyamatosan olvassák. Azt senki és semmi nem szakíthatta meg. Szó volt a Törvény kezdetéről és végéről s legvégül olvasták a 3. könyvtekerceset is 4 Móz 29-et.

Túlárado öröm

A Simchat Thora egy túlárado öröme az ünnepe. Ezen a napon a zsinagógában nem fogadtak látogatókat. Minden erre a túlárado öröme tekintett. Az emberek táncoltak örömeikben a könyvtekercesekkel a kezükben. Közben imádkoztak is.

Jézus az olajfák hegyén - Beromünster, Svájc

A kicsi gyermekek a szüleik hátán, nyakában ültek. Ők égetett cukrot is kaptak ajándékba.

A Tora, a Törvény mindig a zsidóság Menyasszonya. Mindenből az öröm áradt. Közben a napi imádságukat imádkozták: „Urunk, túlárado szeretettel szereted Izráel házát; Thorát, törvényeket, rendelkezéseket, végzéseket, előírásokat adtál és azokra tanítottál bennünket. Ezért mi Urunk, Istenünk mi mindig, amikor felkelünk és amikor lefekszünk azokról elmélkedünk. Mindenkor magasztalunk és dicsőítünk, Urunk a te törvényeidért. Mert az nekünk az életet jelent. Ezért arra kérünk, hogy ne vond meg tőlünk a te szeretetedet.”

Gátló tényezők

„Magasztalunk és örvendünk a te parancsolataidnak.” Vajon mi, a keresztyének el tudjuk-e ezt mondani? Mintha idegen lenne számunkra az az öröm, amikor túlárado boldogsággal táncolnánk az Isten parancsolatai miatt.

Valljuk meg őszintén, hogy mi terhesnek tekintjük a parancsolatokat, a Törvényt, Isten Igéjét és úgy tekintünk az Ő rendelkezéseire, végzéseire, mint amivel meg akar bennünket leckéztetni. Gátol bennünket Isten Törvénye és sok mindenben megkötöz a mindennapi teendőink között.

Vajon miért van ez?

- Talán mert a Törvényre úgy tekintünk, mint egy jogi tényezőre. Isten nem más, - ilyenformán, mint egy nagy Ellenőr, aki be akarja tartatni a maga szabályait és rendelkezéseit. S ha nem tartjuk be, akkor megbüntet bennünket.

- Vajon nem halljuk Jézusunk mélyen szántó kritikáját, melyet a farizeusokhoz címezett? „Jaj, néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlatosak vagytok a meszelt sírokhoz, amelyek kívülről szépnek tetszenek, belül pedig holtnak csontjaival és minden undoksággal rakva.” Kívül szép minden, de belül mocsok és tisztátalanság. (Mert a Törvényt félremagyarázzák, vagy elmásítják és nem aszerint élnek). A magunk életére nézve szoktuk-e ilyen szempontból vizsgálgatni a cselekedeteinket?

- Egyébként a legtöbb ember negatív képet alkot a zsidókról, a zsidó vallásról: törvényeskedő embereknek tartják őket.

Igen, csak hogy a keresztyének nagy része nem nagyon érti a törvény lényegét – mondják a zsidók. A szombat megtartására nézve 39 előírásuk van és ha ezeket betartják, akkor lehet igazán szombatot ünnepelni. A zsidó ember, amikor péntek este lesz, a kocsit nem veszi ki a garázsból, a telefont kikapcsolja és a komputerrel sem foglalkozik. Végre nyugalom napja van. Végre nem a világi dolgok, nem a külsőségek irányítanak.

Mi egészen másképpen gondolkodunk erről – mondják a zsidók. Mi vasárnap is el vagyunk foglalva a külsőségekkel, a levelezésekkel, a gyermekek is mindent megtehetnek, s ha valahova menni akarnak, akkor a szülő előveszi az autóját. De így mi marad a nyugalom napjából? Vajon nem válik-e így a nyugalom napja olyanná, mint a többi napok?

Csomay Árpád

GYÜLEKEZETEINK életéből

Örömteli eseményről – szomorúan

Örömteli eseménynek volt részese a rozsnyói gyülekezet és a 23 éve alapított egyházi iskola 2020. február 14-én, amikor az új tornaterem ünnepélyes alapkövetételére, valamint az idő-kapszula elhelyezésére került sor. Ebben fel vannak tüntetve a gyülekezet vezetői, tervezője, építői és a helyettes lelkipásztor, Varga Zoltán neve. Az ünnepségen sok meghívott vendég volt jelen, lelkipásztorok és egyházi vezetők, valamint Géresi Róbert püspök helyettes, aki igehirdetéssel szolgált.

„... erősödjete az Úrban és az Ő hatalmas erejében!” – hangzott az Efézusi levél 6. rész 10. versének üzenete. A mi gyülekezetünk is csak az Isten erejének segítségével tud munkálkodni és építkezni annak ellenére, hogy több mint fél éve nincs állandó lelkipásztorunk. A helyettes lelkész zokszó és zúgolódás nélkül végzi szinte három ember munkáját nagy szeretettel. Hálásak vagyunk érte és kérjük mennyei Atyánkat, hogy segítsen, erősítse és áldja meg őt, hozzánk pedig küldjön állandó, kitartó lelkipásztorokat. Kiemelt gyülekezet a rozsnyói, két lelkészi állás betöltésére van lehetőség. Alkalmunk volt erről beszélni a Püspökhelyet-

tes úrral, aki nem tudta megígérni, hogy egyházunk vezetése lelkészt biztosítson számunkra. Jelenleg nincs elég lelkipásztor, egyre kevesebb az elhívást érző teológiai hallgató, s egyre többen lépnek ki a szolgálatból önként, vagy felszólításra. Az okok különbözőek, de a valóság az, hogy vannak, akik nem tudnak ellenállni a „hazugság atyjának”. A mellékállást vállalóknak azt sűgja, hogy nem elég a lelkészi fizetés, a házasságtörőknek azt, hogy nem kell már a törvényes házastárs. Sajnos sok a gyülekezeten belüli viszálykodás, a lelkészek sértegetése, konfliktusok az egyházi vezetéssel szemben. Vannak olyanok is, akik a „teljes kiégés” miatt nem képesek teljes odaadással végezni a szolgálatot. Hosszan lehetne sorolni a sátáni féligazságokat. Még a Szentírásból is tud idézni a hitető, hogy megtévessze a kishitűeket. Az Úr Jézus azonban figyelmeztette az övéit a hitben való kitarásra és növekedésre. Igéje útmutatást nyújt, és nincs olyan körülmény, élethelyzet, lelkiállapot, melyben Ő ne tudna segíteni.

A János evangéliuma 10,10-ben ezt mondja az Úr: „A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson. Én azért

jöttem, hogy életük legyen és bővülködjenek.” Az érintett lelkipásztoroktól a tolvaj ellopta a hitet, a bővülködő életet, az Úrban való megmaradást, a vele való állandó kapcsolatot. Tudjuk azonban, hogy „Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1 János 3,8) Ezért mindnyájan bizonyosak lehetünk abban, hogy van reménységünk, ha magunkra öltjük az Isten fegyverzetét, és felszabadulva a bűn igájából, az igazságnak szolgálói lehetünk.

Nekünk, rozsnyóiaknak is van reménységünk, hogy az Úr meghallgatja könyörgésünket, és küld hozzánk hűséges lelkipásztorokat, s így a mi szomorúságunk örömmre változik. „Mert Ő mondja: A kellő időben meghallgattalak, és az üdvösség napján megsegítelek. Íme, ma van az üdvösség napja, íme ma van a kellő idő.” (2Kor.6,2) Kérjük az érintett lelkipásztorokat, hogy vegyék ezt figyelembe, tartsanak bűnbánatot, és térjenek vissza a szolgálathoz, mert „az aratni való sok, de a munkás kevés.” Ajánlunk minden lelkipásztort továbbra is az Atya kegyelmébe és szeretetébe. Legyen övé a hála és dicsőség mindörökké!

Mixtaj Johanna

Tavaszi hókereső kirándulás

Nem sok havat láthattak ezen a télen a gyerekek. Szánkózásra, sielésre és egyéb havas vidámságra egyáltalán nem volt lehetőség. Március első hetében, kihasználva a tavaszi iskolai szünetet, a deregyői hittanos csoport, az anyukák kíséretében, legalább egy napra elindult „havat keresni”. S az Úr mindent elkészített. A Magas-Tátra felé közeledve már egyre tisztábban mutatkozott, hová is kell mennünk,

hogy havat találjunk. Mire az autóbussz megállt a parkolóban, ragyogó napsütésben mondhattuk: Ez az a nap, mit az Úr szerzett! Szánkózás, hógolyózás, jégszobrok, igazi téli élmények. No meg átázott cipők, nadrágok, s hazafelé kitűnő hangulat, egy áldott nap. Most, amikor erősen korlátozva vagyunk a járvány miatt, jó viszsongondolni, hogy lélekben, hitben erősített minket az Úr.

CsL

Mitől (Kitől) függ az életem?

Mitől (Kitől) függ az életem? - címmel rendezte meg az Ipoly-sági Református Egyházközség a soron következő Fiatalok találkozóját 2020. február 22-én.

Az alkalom elején ipolysági fiatalokból álló keresztyén zenekar dicsőítésére kapcsolódhattunk be, majd Števčat István őszinte bizonyágtételét hallhattuk arról, hogy hogyan került fiatalon az alkoholizmus fogságába, milyen mélységekbe került, de Isten hogyan menekítette ki őt ebből mélységből és hogyan emelte fel, hogy teljes életet élhessen. Elmondta azt is, hogy milyen fontos volt az első időben, hogy a közösség elfogadta és felemelte ha kellett.

A bizonyágtétel után Somogyi Emese tartott egy rövid áhí-

tatot, melyen három kérdésre kereste a választ: Hogyan lehetséges, hogy valaki függővé válik? Mitől, kitől függhetünk? Hol találhatóunk szabadulást? Mint elmondta, az ember Isten imádására van teremtve. Ha az ember elutasítja az Istent ez a hely üresen marad, amit az ember mással próbál betölteni, de nem tudja. Megmarad az üresség érzése. Ez akkor múlik el amikor az ember megismeri Istent, ami teljes változást hoz

az ember életébe.

Az áhítat után közös beszélgetésre került sor, ahol többen őszintén elmondták mi tartotta őket fogva, s hogyan szabadultak megkötözöttségükből.

IJ

„Nem győzök mindezekért hálát adni az Úrnak!”

- befejezés az előző számból -

Szkáros után Rozsnyó egészen más volt. Érzésünk fájó pontja volt, hogy nagyon megosztott volt a gyülekezet. Sokan úgy fogták fel, hogy az előző lelkésznek, Vízváry Lászlónak azért kellett elmenni a gyülekezetből, mert Újpál Árpád idejött. A kezdeti nehézségektől eltekintve a rozsnyói évek nagyon nyugodtak voltak. A templomlátogatás példaértékű volt, azonban ez fokozatosan romlott, amikor megnyirbálták a hitoktatást. A férje minden vasárnap a délelőtti istentisztelet után a templomban tartott gyermek-istentisztelet.

1958 tavaszán ez szemet szúrt, az akkori rozsnyói titkosrendőrség főnökének, Dušák és egy Lipták nevezetű úriembereknek, akik vezették kihallgatását. A vád: „tiltott vallásoktatást folytat a gyülekezetben.” Ez azonban ürügy volt az együttműködési szerződés aláírásához. A meggyőzés művészete következett, ami egy dokumentum aláírásával végződött. A lelkész feleségét megdöbbenetette a beszámolója, de azért nem taglózott le. Édesapjának nem egy rendezetlen ügye volt a hatóságokkal. Előtte szülei példája lebegett, ezért fáj, hogy a férje nem tudott erőteljesebben ellenállni a megfélemlítésnek. De azonnal eszébe jutott Péter példája. Ő is megtántorodott! A férje erre sírni kezdett, és sírógörcei voltak. Több ízben kapott magnézium- és kalciuminjekciókat vénásan, majd Pelsőcre irányították a családot ideggyógyászhoz.

Ezek után elhatározta, hogy a férjét „gondnokság alá helyezi”. Nem hagyta magára senkivel. A parókián furcsa alakok jelentek meg, de ilyen súlyos idegösszeroppanás után, nem volt hajlandó velük egyedül hagyni.

Sokáig semmilyen reakció nem volt erre, de végül idézés érkezett a rendőrségtől. Rajta volt az időpont, hogy mikor kell megjelennie a Járási Bíróság épületében az első emeleten. Nagyon féltette a férjét, egyedül nem engedhette el, de meg

A berzétei parókia előtt gyermekeivel

kellett őriznem a látszatot, hogy ő nem tud semmit. Támadt azonban egy ötlete. Elhatározta, hogy a kisebbik fiuk, Zoltán fogja elkísérni, aki akkor négyéves volt. Olyan korban volt, hogy még egyedül nem küldhették haza, és így tudta, hogy a férje haza fog jönni. Meg is mondta neki:

„Zoltán fog védelmezni.” Így is lett. A titkosrendőrség megvádolta, hogy mindent elmondott a feleségének. Fejéhez vágták, hogy mit képzel magáról, az együttműködési nyilatkozatot nem lehet visszavonni – amiről előzőleg értesítette őket – még akkor sem, ha lelkiismeretével összeegyeztethetetlen. Végül megfenyegették, hogy ezzel az ügy nincs lezárva. Kezet nem emeltek rá, hiszen ott volt a kiskorú gyermeke.

Ezután a karakán lelkészeség felkeresett Rozsnyó városa élén álló több pártvezért, akiknek elpanaszolta ügyüket. Először is az akkori városbíró, Molnár Bélát, aki meggyőződésből volt kommunista, majd Fábry Ferencet, a rozsnyói járási egyházügyi titkárt, és végül az esetet elmondta a közlekedési rendőrök főnökének is, Michal Kviteknek, egy szlabosi származású férfi, aki a családjával jó barátságba kerültek, hiszen fiaik, Zoltán és Ondrík sülve-főve együtt voltak. Az volt a célja, hogy bogarat ültessen a kommunisták fülebe. Ez sikerült. Végül személycserére került sor. László Béla, akkori esperes úgy nyilatkozott, hogy Bód István, berzétei lelkész a Gömői Egyházmegyébe megy szolgálni, így megüresedik Berzéte, és ott szívesen látnák a férjét. Ismét falusi papné lett, amire mindig is vágyott. Nem voltak nehézségek: a gyülekezeti szolgálat adott volt, sok egyebet pedig akkor már nem lehetett tenni – nemcsak Berzétén, hanem sehol. Az istentiszteleteken, konfirmációoktatáson és vallásoktatáson kívül a családlátogatásokban me-

rült ki a szolgálat. Berzété, Kőrös, Rudna, ez a három gyülekezet tartozott a férje szolgálati területeihez.

A gyerekeik, Árpád harmadikos volt, Zoltán elsős. Még akkor működött a magyar iskola – az alsó osztály volt Berzétén –, de már nagyon kevesen jártak oda. Az öt osztályt mindkét fiunk Berzétén végezte el, Rozsnyóra is csak azután jöttek. Autóbuszsal jártak mindennap. A gyülekezetekben családlátogatásokat végeztünk, igyekeztünk megismerni mielőbb az egész gyülekezetet. Nagyon ragaszkodóak voltak, úgyhogy ezzel kapcsolatban nem mondhatok semmi rosszat. A gyülekezeti élet szempontjából a kőrösiek mindig a legodaadóbbak voltak. Kőrös olyan volt, mint egy régi falusi gyülekezet, a berzétéiek kicsit városias jelleggel bírtak.

A kórházi szolgálatban

Hivatását tekintve, nővérként dolgozott a rozsnyói kórházban, ahol 20 évet szolgált. De először meg kellett hozzá szerezni a szükséges végzettséget. Ami a legnagyobb nehézséget okozta, az a szlovák nyelv volt, abból is kellett érettségizni. Maga a tanulás tetszett, érdekelték az előadások, és nem okozott gondot egyáltalán, csak a szlovákkal volt bajban. Először a gyerekosztályon helyettesített, majd a sebészetben szolgált Farkas professzor úr mellett. 1962-be került oda, és 1963-ban leérettségiztem. Alig telt el két-három esztendő, és Farkas helyettes főnővért csinált belőle. A transzfúziókat és a vérvételeket intézte, és akkoriban kapott a kórház hordozható EKG-készüléket, azt is ő kezelte. A gyülekezeti életbe beépítette a hivatását is. Ő családlátogatásokon vett részt. Ha újszülött volt valahol, mindig elment meglátogatni.

A családi kör is idilli volt. A férje sokat segített neki. Nagyon jó családapa volt. A gyerekeknek picikoruktól kezdve sokat mesélt, de nem meséket olvasott, hanem a saját élményeit olyan formába öntötte,

hogy a gyerekeknek az élvezetes legyen. Rendszerint családtagokat kevert bele, mintha azoknak az élményeit mondaná. A gyerekek szájátva hallgatták. Emellett a család bekapcsolódott a Csemadok munkájába is, úgyhogy, minden percük be volt osztva. Az 1968-as évben a járási bizottságba is beválasztották. Tavasszal jártak mindenütt, főleg a magyar iskolák ügyében. A magyar pedagógusok eléggé a bögyében voltak, mert nagyon sok szlovák iskolába járatta a gyereket. Sajnos 1968 után Berzétén is megszűnt a magyar iskola, de a Csemadok munkáját nem hagytak el, hanem készültek a műsorokkal és fellépésekkel, és a Berzétén lakó nyugdíjas magyar pedagógusokat is beszerveztek a Csemadok munkájába a Szilicéről származó Labancz Istvánnal együtt.

Élete egyik legszebb Istentől nyert ál-

születésnapjára köszöntötték 1987-ben, esze ágában sem volt még nyugdíjba menni. A férje és közte elég nagy volt a korkülönbség, 13 év, de ennek hátrányát soha nem érezték. Mindketten igyekeztek a másik kedvében járni. Hála Isten-

Megemlékezés 2008-ban a Körtvélyesiekkel az 1848-49-es ősei előtt

nek, olyan nem volt – 48 év alatt sem –, hogy haraggal feküdtek volna le, és egyik napról a másikra átvittek volna valami nehezebbé.

Élete mottója a 394. dicséret 5. verse: „Bár hordozzad zsarnok láncát, Érjen kínos rabhalál, ∴: Ha hitedet el nem játszád, Utad égbe nyitva áll. Örvendj mindig és vigadj, Emlékezz, ki népe vagy! Sion, nincstöbb Isten egynél, Benne hát ne kételkedjél!”

Közelgő kerek, 90 éves életjubiläumához Isten gazdag áldását kérjük, hogy derűs és életerős természetete továbbra is pásztorolja a kis családját és nagycsaládját, a rozsnyói gyülekezetet.

Buza Zsolt

Hajdú Zoltán Levente FELTÁMADOTT

Miért kerestelek
a halottak között?
Hisz halott testedbe
élet költözött!

Halott testembe
hozol életet,
bűnöm tebenned
megfeszítettett.

Lelked a lelkem
megsimogatja:
felragyogott
az üdvösség napja.

Ámen.

FELVIDÉKI őrjárat 100 évvel trianon után

Gondolatok az egységről, helytállásról, összefogásról és a zsákutcákról

Mihályi Molnár László

2.rész

Esterházy helytállása Miért is kellene bejutnunk?

„Mi magyarok nem irigyeljük a csehektől azt, hogy nemzeti életük szabadságához eljutottak, nem irigyeljük, hogy állítólagos sok szenvedés után az élet örömeihez is elértek, csak nem ismerjük el, hogy a szerencse e kedvezése jogot adna nekik ahhoz, hogy velünk, mint letiport elenséggel bánjanak! ... az igazság az, hogy a valódi demokrácia jótékony, új életet fakasztó harmata helyett bennünket folyton a demagógia jégesője ver... ne kívánják tehát, hogy bizalommal és reménykedéssel nézzünk elébe” – Grosschmid Géza felszólalása a prágai parlamentben 1928. június 21-én.

Ha valaki bárhová el akar érni, akkor nem csupán a célját, hanem a saját helyét és helyzetét is tisztáznia kell. Vagyis fel kell vázolnia, hogy honnan jön, hol van, merre tart. Erre a húszas és harmincas években a felvidéki magyar érdekképviselet jó példát mutatott. Itt most ne beszéljünk a behódoló talpnyalók által vagy a megszállók nagy pártjai által mesterségesen létrehozott úgynevezett „magyar pártok”-ról vagy képviselőkről, mert ilyen propaganda-fogások szinte mindenhol és minden korban előfordulnak a külvilág megtévesztésére vagy szavazóbázis megosztása és züllesztése céljából.

A valódi magyar érdekképviselet az Országos Keresztény Szocialista Párt (OKSZP) illetve a Magyar Nemzeti Párt jelentette. Mindkét párt szinte ugyanazon céllal alakult, hogy a Felvidék idegen megszállásának jogtalanságát leleplezze és kinyilvánítsa, és a leigázott magyar közösség érdekeit, jogait védelmezze, emberi és nemzeti önbecsülését táplálja és megerősítse. Csupán a megvalósítás módszereiben (békülékenyebb keresztény vagy radikálisabb nemzeti) és a szavazóbázis területi vagy társadalmi besorolásában voltak eltérések. Viszont a célokban és az önmeghatározásban azonosulni tudtak, ezért volt természetes a közeledés és 1936-ban az egyesülés az Egyesült Magyar Párt nevet felvéve. Ebben jelentős szerepe volt a fiatal Esterházy Jánosnak,

aki már harmincévesen a Népszövetség egyik bizottságában a felvidéki magyarokat képviselte, majd 1932-ben az OKSZP elnöke lett, és 1935-ben Körmenydy-Ékes valamint Grosschmid Géza nyomdokaiba lépve Kassa jelöltjeként bekerült a csehszlovák parlamentbe. Első felszólalásában máris nyilvánvalóvá tette, hogy kiket képvisel és mit követel a jogtalan állapotok ellenében: „Akaratunk ellenére odacsatoltak Csehszlovákiához, követeljük, hogy a csehszlovák kormány teljes körben tisztelje a mi kisebbségi, nyelvi, kulturális és gazdasági jogainkat!“. Később még pontosabban fogalmaz: „Mi magyarok a

csehszlovák köztársaságot mindig, mint az emberi gonoszság és tudatlanság életképtelen tákolmányát néztük, és tudtuk nagyon jól, hogy ennek a mesterségesen összeragasztott és országnak csúfolt szörnyszülöttnek semmi létjogosultsága nincs...”

Amikor 1936-ban Benes elnök miniszteri bársonyszéket kínált neki, ezt elutasította, mert egy magyar képviselőt illet csak akkor fogadhat el, ha népének, a felvidéki magyarságnak a jogállása rendezett. Amikor 1938-ban a Felvidék magyar többségű települései teljesen jogosan visszakerülhettek Magyarországhoz, Esterházy nem fogadta el a felkínált jövedelmező budapesti ajánlatokat, hanem maradt azok képviseletére, akik községükben nem alkottak többséget. Például Pozsonyban a szlovákok 1910-ben csak 10 %-ot képeztek (a 42 % német

és 41 % magyar mellett), de 1930-ban a betelepítések és népszámlálási csalások után sem voltak többségben, ám a magyarok részaránya sem érte el ezt a szintet. Esterházy helytállása biztatást és reményt jelentett: „...itt maradok köztetek, és veletek fogom átélni a rossz napokat is... mert ha másokat maradásra biztatok, én sem mehetek el innét”.

A népe sorsában osztozó képviselő a népének útmutatója, vágyainak megfogalmazója és a megpróbáltatásban a lelki támasza tud lenni. De tudnia kell, hogy a megalkuvása vagy önkéntes behódolása esetén szétszéd a nyáj, és a pusztulás lép a helyébe. Esterházy tudta, hogy mire vál-

lalkozik, és ezt vállalta mindhalálra. Bár ellenfelei nem szerették, de ezért tisztelték, és ezért rettegetek tőle (mint a tolvaj a leleplezéstől) és miatta az ellenségei. Benes óhajára ítélték halálra hamis vádakkal, és még a szovjet pokolból is hazahozták, hogy kivégzésével véglegesen megtörjék azok akaratát és önbecsülését, akik bíztak benne. Aki nem ilyen hittel és elzántsággal szeretne népünk képviseletére vállalkozni, az máris adja be lemondását. Esterházy tisztessége nem szorul védelemre, őt az isteni gondviselés adta nekünk, hogy legyen példaképünk! Ugyanakkor elsőrendű feladatként kell kitűzni minden gazdasági program előtt, mert mit ér a pénz becsület nélkül, hogy Esterházy nevét megtisztítják minden hazug megítéléstől, amit 75 év óta a területünket bitorló hatalom ráaggatott.

EZT JOGOSAN KÉRJÜK ÉS ELVÁRJUK MINDENKITŐL, AKIK VALÓBAN EGY MAGYAR ÉRDEKŰ ÉS LELKÜLETŰ ÖSSZEFOGÁSBAN GONDOLKODNAK.

„Mi azért vagyunk, nekünk az a küldetésünk, az a hivatásunk, azért harcolunk, hogy fajunkat, nyelvünket gerincesen fenntartassuk és a jobb magyar jövőt ezzel biztosítsuk.”. Groschmid Géza szenátor (Márai Sándor édesapja) 1928. június 29-én az OKSZP érsekújvári ünnepségén mondott beszédéből A magyarság egységéről.

- folytatás a következő számban -

“A teremtő, szabadító, szerető Isten nem vírushordozó”

Hogyan reagál a hívő ember a világjárványra?

Az év szava 2020-ban, már most tudni, hogy a koronavírus lesz. A járvány heteken belül megváltoztatta az életünket. A modern ember nehezen tűri, hogy a globalizmusban jól bevált szokásai egy csapásra semmivé lesznek. Összeállításunkban annak néztünk utána, hogyan birkózik meg a helyzettel a hívő ember, akit nem csak személyes létében, de hitének közösségi gyakorlásában is sújt a világjárvány.

Mennyiszer említette szolgálatunk, társadalomkritikai megközelítéssel a gyorsuló időt? Amelyben ész nélkül rohan az ember, ennek ellenére képtelen végére érni feladatainak és a nap végén fáradtan, és elégedetlenül dől ágyba. Ennek a globális rohanásnak intett megálást a Teremtő. Ha úgy tetszik, kényszerpihenőt, karantént rendelt. Rátékintünk a határidőnaplóra és az üresen bámul ránk vissza. Vár a kert, vár a család, vár az imádság, egy ki tudja mennyi időt jelentő szombatév, amelyben egy kicsit belegondolhatunk abba, a mi Urunk nem várt tovább ránk, hanem Ő maga kezdeményezett és lépett a fékre. És mi pedig csak bámulunk, figyeljük a megállt világot és benne saját magunkat. Idő kell, míg megértjük mindezt. A miértet és a hogyan továbbot.

Hadd kezdjük egy legendával, **Olofson Károly Placid** atyával, aki 10 évet raboskodott a Gulágon. A túlélés érdekében négy pontból álló intelmet fogalmazott meg. Ennek gyakorlása segítette őt és társait, hogy ép testtel és ép lélekkel átvészeljék a kommunizmus szörnyűségeit. Intelmeit a saját életünkre is érdemes alkalmazzuk: 1) A szenvedést nem szabad dramatizálni! Nem szabad panaszkodni és elégedetlenkedni, mert attól gyengébb lesz az ember. 2) Meg kell tanulni észrevenni az élet apró örömeit, amelyek éltető erőként hatnak ránk. 3) Az adott helyzetben meg kell mutatni, hogy én is vagyok valaki. Az adott helyzetben mindig meg lehet, sőt meg is kell az embernek mutatnia, cselekvéssel bizonyítania, hogy ő maga értékes! 4) Akinek van Istenbe vetett hite, van kibe kapaszkodjon. Mi hívők, ha a Jőibenbe kapaszkodunk, rájövünk, hogy Ő is akarja túlélésünket.

A három éve, 2017-ben 101 évesen elhunyt Placid atya tele volt életerővel. Nemcsak a fogságban tartotta az erőt társaiban, de 1955-ben történt szabadulása után is folytatta ezt a fajta szolgálatot. Mindezt a rá jellemző humorral,

melyről egyetlen mondata árulkodik: “Többször elmondtam: jegyezzék meg, az Úristennek van humora! A Szovjetunió tíz évig mindent megtett, hogy tönkregyeny. Én mégis itt vagyok 91 évesen, de hol van a Szovjetunió?”

A válaszokra várni kell.

A világjárvány terjedése az egyházak számára is kihívást jelent. A hívek egészségének megóvása érdekében a megszokott templomi istentiszteletek és gyülekezeti alkalmak felfüggesztésre kerültek. A világhálós szolgálat vette át ezek helyét. Számos lelkipásztor próbálta meg ilyen módon folytatni szolgálatát, elérni gyülekezeti tagságát és bárki mást. Élő vagy felvételtől közölt igehirdetések, áhítatok, igeversek jellemzik ezt az internetes jelenlétet. Az egyház szolgálatának megjelenítésében a közmédiá is komoly segítséget nyújtott. A *Kossuth rádió* és a *Duna tv* a szokásosnál jóval több istentiszteletet közvetített. A múlt idő használata itt most azt a bizodalunkat jelzi, hogy lapunk májusi lapszámára legalább valamelyest rendeződik az életünk.

Ami az egyházi közéletet jellemzi, számos lelkipásztor nyilvánult meg a kialakult helyzetről. Megpróbálva a világi hatóságok álláspontja mellé a lelki biztatást üzenetét és felsorakoztatni. **Balog Zoltán** lelkipásztor, az emberi erőforrások korábbi minisztere többek között a miertre kereste a választ: Ki tudná megmondani, s főként ki tudná minden emberre érvényesen megmondani, hogy ez a csapás - amit a vírus és az azt kísérő intézkedések jelentenek - MIÉRT történik. Mi az oka, és mindenekelőtt mi a célja saját életünkben személyesen és a

közösségünkre (keresztényekre, magyarokra, európaiakra, az emberiségre) nézve? S mindenekelőtt mi a célja velünk és másokkal a „a minden jó forrásának, a szeretet és a kegyelem Istenének” (így nevezzük őt amikor áldást mondunk) ezekben a történetekben? A válaszokra tudni kell várni. Nem azonnal jön. A frappáns, azonnali, ellentmondást nem tűrő kinyilatkoztatásoknak nincs most helye. Keresd inkább azokat a válaszokat, melyek mélyebben és magasabban vannak!

A közösségi médiában megjelent állásfoglalás az emberi kapcsolatokra is kitér: De abban azért bizonyosak lehetünk, hogy ilyen helyzetekben nem távolodnunk kell egymástól, hanem közelednünk egymáshoz és Hozzá. Ne engedjük el egymás kezét, akkor sem, ha most nem tudjuk szemtől szemben megszoritani, megsimogatni. Hanem teremtsünk helyet, adjuk vissza a helyet lelkünkben, életünkben a másik embernek. Imádkozzunk egymásért, különösen azokért, akik veszélyben vannak. Így is át lehet élni a közösséget, az összetartozást. Fedezzük fel (újra) a másik emberért mondott imádság erejét! Ne engedjük szétesni, szétfolyni a kényszerű szabadidőt, amit „ajándékba” kapunk! Használjuk egymásért és magunkért! Keressük Isten akaratát, ha kell, mások helyett is! Keressük együtt, a fizikai távolságot lélekben legyőzve! A teremtő, szabadító, szerető Isten nem vírushordozó. Minél közelebb vagy hozzá, annál közelebb vagy magadhoz és az embertársadhoz.

Én változom, nem a karantén

Bede Kovács Péter lelkipásztor a várakozásról beszél, méghozzá egy olyan helyről, amire nagyon sokan figyelnek mostanság, a budapesti Szent László kórházban töltött karanténjából: A karanténban várakozás egy furcsa, új élmény. Nem vegytiszta. De talán egyik várakozás sem az! Négy nap a Szent

László kórházban. Maszkban. A szobából nem lehet kimenni, és kintről csak akkor lépnek be, ha létfontosságú: lázat mérni, gyógyszert, ételt hozni, vizitálni. Teljes védőfelszerelésben. Az első nap arról szól, hogy várok az eredményeimre. Aggudalommal teli órák. A második nap a szobatársam eredményére való várakozásról szól. Bárcsak elmondhatnám, hogy érte is aggódom. De bevallom töredelmesen, nem így van. Az önzőség hamar legyűr: mi lesz, ha ő pozitív, és nekem emiatt kell majd elviselnem két hetet ebből a kényelmetlen helyzetből? A harmadik nap az öröme. Hálaadás az Úrnak, hogy ha minden jól megy, vasárnap hazamehetünk. Az Úr napján, de szép is volna! Eljön a negyedik nap is. A várakozás nem múlik. A kórterem ugyanaz, az ágyam ugyanaz, ugyanakkor hozzák be a reggelit minden nap, ugyanúgy jönnek lázat mérni. A változás tehát bennem van. Én változom, nem a karantén. Fogok beszélni a várakozásról az embereknek. Sokat. És ezt is el fogom mondani. A várakozás lehet örömteli, feszült vagy aktív, de nem a körülmények határozzák meg igazán, hanem a belső csend, a belső béke. Sosem gondoltam, hogy ez egy karanténban válik egyszer kézzelfoghatóvá számomra.

Az összeomlott emberkép

Könnyen el tudom képzelni, hogy ez a történet a vírussal alaptörténeté válik. És nem a vírusról fog szólni, hanem arról, hogy egy bevett, általánosan elfogadott emberkép, mondhatnánk, a modern (legyen a modern bármi is) ember önmagáról alkotott képe miként omlott össze – írja publicisztikájában **Köntös László** lelkész-újságíró. A Reposzt.hu nevű, a közéletet egyházi szemmel értelmező oldal szerzője így folytatja gondolatmenetét: A sokk, amelyet a mindeneget legyűrő járvány vált ki, annak tulajdonítható, hogy a történetben nyilvánvalóvá válik egy olyan ellentmondás, amely feldolgozhatatlan. Az ellentmondás ebben a kérdésben feszül: hogyan lehetséges az, hogy egy ilyen vírus ellen az ember – reméljük, hogy átmenetileg – ennyire tehetetlen? Magyarán, létezik egy ma általánosan elfogadott emberkép, amely azt feltételezi, hogy az emberrel nem történhet meg az, ami most történik. Ami most történik, abszurditásként jelenik meg. De nem azért, mert a történet tényleg abszurd, hiszen az nagyon is valóságos, mondhatni, természetes, csak szembe

megy egy olyan uralkodó világgéppel és kultúrával, amelybe ez a történet egyszerűen nem fér bele. S kiderül, hogy az embert nem lehet önmagából magyarázni, hiszen ezzel elvész az a világ-egész, amelybe az ember elhelyezhető lenne. Távtlat kell, valami olyasmi, ahonnan az ember önmagát nem önmagából látja, hanem mintegy kívülről. Hívjuk ezt a távtlatot Istennek, aki felől nézve az ember már képessé válik arra, hogy leszámoljon a Nagy Illúzió hazug, önmagába záruló emberképével. Így lehet ez a járvány okozta sokk akár olyan üzenet is, amely feloldja a történet abszurditását. Az üzenet egyszerű: meg kell térni. S ez nem valami vallásos szöveg.

Hogyan lehet túlélni?

Mudi Róbert felvidéki lelképásztor kertelés nélkül az ember felelősségét hangsúlyozza, melyre úgy véli, egyetlen megoldás van: Nagyon nehéz idők jönnek. Durván hangzik, de itt volt az ideje. Az ember istennek képzelte magát, s azt gondolta, hogy büntetlenül zsákmányolhatja ki a természetet, az embertársait. Isten nélküli generációk, önzés, gyűlölet, mások kihasználása, az igazság porba tiprása mindenhol. Az számított valakinek, akinek pénze, hatalma volt. S mi, hívők megtanultunk csendben lenni, szomorúan hátrébb lépni. Az ember a fejlett technikának és orvostudományának köszönhetően egy mesterséges biztonságban érezte magát. Nem kellett az Isten, mert úgy gondoltuk, hogy pénzen, kapcsolaton, a technika vívmányain keresztül megkerülhető az Alkotó. Úgy gondoltuk, hogy mi teremtmények jól megleszünk a Teremtő és az Ő törvényei nélkül is. Felelőtlenül, öntörvényűen viselkedtünk, s az Úr azt mondta: ÁLLJ! ... S az emberiség ..az Istent nem félő emberiség megrettent...fél... elkezd kapkodni, lázasan keresi a kapaszkodókat.. mit lehetne megragadni ahhoz, hogy életben maradjak?.. – Ugye Te is ehhez hasonló dolgokon gondolkodsz?... S, ha gondolkodsz, akkor rá kell, hogy döbbenj, nem tudsz annyit beszapajolni élelmiszerekből, gyógyszerekből, ami elég lenne. Ha gondolkodsz, akkor rádöbbersz, hogy a mi Isten nélkül felépített világunk bizony elkezdett remegni, s hamarosan össze fog omlani, maga alá temetve a beképzelt, magát ingatag evilági piedesztára emelő embert is. **HOGYAN LEHET HÁT TÚLÉLNI?** – Nem csupán az otthoni karanténnal és az előírások szigorú betartásával, hanem **TÉRDRE ROGYÁSSAL!** Be kell, hogy lásd,

mennyire bűnös életet éltél Isten nélkül. Kell, hogy fájjon a rengeteg hűtlenség, hazugság, beképzeltség, csalás, hamiság, gyűlölet, és még sorolhatnám - ami jellemezte az eddigi életedet. Kell, hogy fájjon, és kell, hogy **BŰNVALLÁST TÉGY** az Isten előtt. Kell, hogy elmondd Neki a bűneidet, letedd azokat, és akarj egy új életet élni **JÉZUS KRISZTUSBAN**. Adjon Isten bölcs döntést mindenkinek. Van kérdés?.. Térdre magyart!

Végszóként pedig álljon itt **Miskolczi József** lelképásztor mondandója: Bárcsak akkor is a Krisztus Úr előtti alázatban és az Ő iránti bizalomban folytassuk az életünket, amikor a járványnak vége lesz, és keressük majd a „réggi kerékvágást”. (Amit talán nem kellene majd úgy folytatni, mint ha mi se történt volna.)

Fábián Tibor

Mi is (lehet) ez a Corona?

Egy zalaegerszegi ferences templom hirdetőjéről:

- C - Csönd:** Körülöttem és bennem. Nem kiabálok, nem ordítok. Meghallom Isten hangját, embertársaim szavát.
- O - Otthon:** Jó helyen vagyok. Pontosan ott, ahol lennem kell. Nem kapkodok, nem elégedetlenkedek.
- R - Rend:** A környezetemben és bennem. Nem halogatok, nem keresek kifogásokat. Helyére teszem a dolgaimat, az érzéseimet, a gondolataim...
- O - Olvasok:** Szentírást, regényt, történeteket: Szókratész kivégzése előtt könyvet olvasott. Tanítványai megkérdezték tőle, hogy ilyenkor már mi értelme van bármit is tanulni? Pontosan annyi, mint amikor megtanultam olvasni – felelte Szókratész. Tanulj és ne gondold, hogy mindent tudsz.
- N - Növekedés:** Nyitottságban, önzetlenségben, nagylelkűségben, szeretetben. Mi van, ha most kell észrevenni újra, hogy a minimum lényegét tekintve a maximum?!
- A - Alázat:** Nem okoskodok, nem vádaskodok... Bocsánatot kérek, megbocsátok. Az próbálok lenni, akinek lennem kell. Ne féljetek, imádkozzatok, szeressetek és éljete! Most lehet igazán!

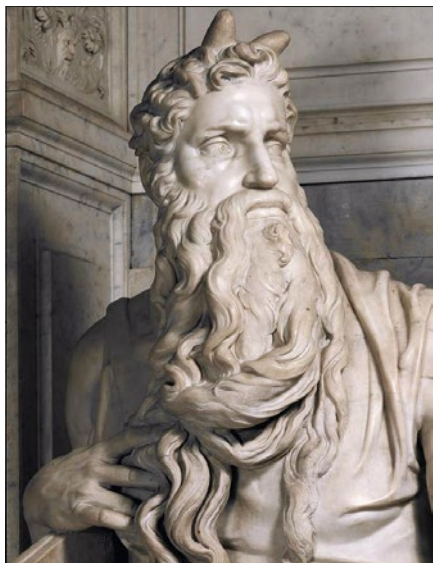
Félrefordítások a Bibliában – Mózes szarvai

Vallásos műalkotásokat látva, olykor találkozunk olyan ábrázolásokkal, amelyek láttán felvonjuk a szemöldökünket. Az ilyen furcsaságok közé számláljuk például Michelangelo Mózesről készült szobrát, amely egyértelműen szarvakal tárja elénk Mózes alakját, de számos más ikon, szobor és festmény ugyanúgy szembetűnően ugyanilyen módon mutatja be. A félreértés tárgyát a következő Ige egyetlen szavának helytelen értelmezése adja:

„És lőn, amikor Mózes a Sínai hegyről leszállta, (a Mózes kezében vala a bizonyosság két táblája, mikor a hegyről leszállta) Mózes nem tudta, hogy **az ő orcájának bőre sugárzik**, mivelhogy Ővele szólott.“ (2Mózes 34:29, Károli-fordítású Biblia)

„Azután lejött Mózes a Sínai-hegyről. A bizonyosság két táblája Mózes kezében volt, amikor lejött a hegyről. Azt azonban nem tudta Mózes, hogy **arcának a bőre sugárzó lett**, amikor Istennel beszélt.“ (Magyar Biblia Tanács, új fordítású Biblia, 1990).

Mindkét fordítás megegyezik abban, hogy Mózes arca sugárzott, amikor lejött a Sínai-hegyről. Ez azt jelenti, hogy nyilvánvalóan korábbi fordításban történt hiba, mégpedig azon oknál fogva, hogy az ősi héber szövegekben a szavak csupán mássalhangzókból állnak, a magánhangzók lemaradnak. Olyan ez, mintha mi így íránk:

Michelangelo - Mózes

„Gy szrrt stn vlgt, hgy z gyszlgt Ft dt, hgy vlk hszn bnn, l n vsszn, hnm rk lt lgy.“ (Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.“ (Jn 3:16))

A magánhangzók hiányának egyik oka, hogy a beszédek elsősorban szájhagyomány útján terjesztették, maga az írás egyfajta luxusnak számított, nem pedig szükségszerűségnek. A magánhangzók használatára körülbelül Kr.u. 600-ban került sor, amikor a zsidó szövegkritikusok (maszoréták) a mássalhangzók alatti pontozást vezették be a magánhangzók jelölésére, azzal a céllal, hogy a Szentírás héber szövegét egységesítsék, hogy az Ószövetség értelmezése ne romoljon.

Ekkorra azonban már 150 éve létezett Szent Jeromos Biblia-fordítása, aki Kr. u. 385 után, I. Damáz pápa kérésére javításokkal látta el a Kr. u. 2.században ólatinra fordított Vetus Bibliát, amelyet (Jeromos fordítását) a 13. századtól fogva Vulgátának neveznek. Szent Jeromos a Vetus Bibliában szereplő *glorificata* (sugárzik, megdicsőül) szót *cornutara* (szarvak) javította át:

„És midőn leszállana Mózes a Sínai-hegyről, tartja vala a bizonyosság két tábláit, és nem tudja vala, hogy *szarvas volna az orcája* az Úr beszéde társalkodásából.“ („Cumque descenderet Moyses de monte Sinai, tenebat duas tabulas testimonii, et ignorabat, quod cornuta esset facies sua ex consortio sermonis Domini.“)

A javításokhoz a Szentírás eredeti héber szövegeit használta, amelyek nem tartalmazták a magánhangzókat, így egyetlen szógyök (mássalhangzókból álló szótő) többfajta módon volt értelmezhető.

A kérdéses szó héberül a következő mássalhangzókból áll: QRN – különböző magánhangzókkal kiegészítve lehet ige vagy főnév. Ha „e“ magánhangzókkal egészítjük ki, kiadja a QEREN főnevet, ami állati szarvakat jelent. Viszont, ha „a“ betűvel egészül ki a szó, akkor a QARAN igeiként értelmezhető, ami sugárzást jelent, esetleg erőt vagy egy olyan mozdulatot fejez ki, amely az egyik helyről másikra való átsugárzást jelenti, mint például Habakuk könyvében:

„Ragyogása, mint a napé, **sugarak támadnak mellőle** („qrn“ - héberül); és ott van az ő hatalmának rejteke.“ (Hab 3:4)

Ez a kérdés később is foglalkoztatta a Szentírás magyarázóit, Slomo ben Jichak rabbi (1040-1105) a Habakuk könyvében levő igét a két szóértelmezés közötti összekötő kapocsként értelmezte, s véleménye szerint a Hab 3:4 úgy értel-

mezhető, hogy a fénysugár úgy tör elő, mint egy szarv, s így Mózes kiérdemelte a „dicsőség szarvait“.

A „ragyogó arc“ egyébként több ősi iratban megjelenik, például az akkád nyelven írt teremtéseposz, amely az ó-babiloni kor után vált véglegessé, s az első részében szerepel a következő mondat is: „Amikor Apsu ezt meghallotta, **arca ragyogni kezdett...**“ (Kr.e. 12-13. sz.)

II. Assúr-nászi-apli (Kr. e. 883-859) asszír királyt dicsőítő zsoltárban ezt olvassuk:

„Azért, hogy megmutassam törvényem erejét, palotájának javait elragadtam. Drága képmásom az ő templomaiért megdicsőítettem. A Kummueusok és Patinánusok, **a ragyogás elárasztotta őket.**“

Moritz Daniel Oppenheim - Mózes

Abú-apla-iddina babiloni király (Kr.e. 888-885) Napistent ábrázoló tábláján ez a felirat található: „Abban az időben - Nabû-apla-iddinna - Babilon királya, szíve örült, és **ragyogó volt az arca**. Nabû-nâdin-šumi felé, Sippar főpap, az elvlasztó, felemelte az arcát. **Ragyogó arcával**, (és) piruló arckifejezéssel, (és) gyönyörű (nagylelkű) szemével boldogan ránézett.“

Több hasonló ősi irat létezik, amelyek a hatalmat és dicsőséget a „ragyogó arc“ kifejezéssel hangsúlyozzák, nem pedig szarvakkal. A Kr. e. 600 körül írt Exodusra (Mózes második könyve) hatással lehettek a korabeli királyi vagy isteni dicsőséget hangsúlyozó hasonlatok, ami szintén a „ragyogó arc“ kifejezés felé billenti a mérleg nyelvét.

Mózes szarvainak gondolata tovább foglalkoztatta az embereket és művészeket az egyháztörténet során. Sevillai Izidor (Kr. u. 556-636) a szarvakban azt az erőt látta, amely legyőzi az ellenséget, a két szarv az Ó- és Újszövetség jelképe. A Jeromos-féle Vulgatát a XI-XII. században kezdték általánosan használni, viszont továbbra is figyelembe vették a Vetus Bibliát is. Ebből adódóan, a szakrális művészetben továbbra is gyakran megjelentek a Mózes szarvakkal ábrázoló ikonok, freskók, szobrok a XIV. századig. Miután újabb Szentírás-fordítások jelentek meg, a művészek lassan áttértek Mózes ragyogó arccal való ábrázolására, s már csak a miniatűr festmények tartották a régi hagyományt. Fra Angelico

állt elő azután újszerű ábrázolással, a Krisztus színváltozása (1437-46) c. festményén a szarvakat fénysugarak sejtetik, s példáját később többen követték, bár még az 1700-as években is sor került a szarvak ábrázolására Mózes fején.

A szarvak egyébként több helyen is megjelennek a Szentírásban, mint az emberi büszkeség, kevélység jelképei:

„A kérkedőknek azt mondom: Ne kérkedjete; és a gonoszoknak: Ne emeljetek szarvat!” (Zsoltárok 75:5)

„Akik örültök a hiábavaló dolognak, és akik ezt mondjátok: Nem a magunk erejével szereztünk-e magunknak a szarvakat?” (Ámos 6:13)

„Zsák-ruhát varrék az én fekélyes bőrömrre, és a porba fúrtam be az én szar-

vamat.” (Jób 16:15)

Mi Mózeset nem szarvakkal értelmezzük, mivel a második korinthusi levélben Pál apostol így beszél róla, s számkra ez a mérvadó:

„Ha pedig a halálnak betűkkel követebe vésett szolgálata dicsőséges vala, úgy-hogy Izrael fia nem is nézhetek Mózes orcájára arcának elmúló dicsősége miatt: Hogyne volna még inkább dicsőséges a léleknek szolgálata?” (2Kor 3:7-8)

Györky Szilvia

(irodalom: Why is Moses pictured with horns?, Földváry Miklós István: Mózes szarva, Sigmund Freud tanulmánya Michelangelo Mózes szobráról)

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

Miért van Trump béketerve bukásra ítélve?

Az „évszázad tervének” van egy akadálya, ami miatt nem valósítható meg.

Ha a palesztinok még valami csoda folytán el is fogadnák Trump tervét, akkor sem valósulna meg az igazi béke. Az egész elképzelésnek igazi akadálya az Izrael- és zsidóellenes hecckampány. Közismertté vált, hogy a palesztinok nem a békés együttélésre nevelik népüket. Ami még nem ismert, hogy ezt nemzeti létük alappilléreinek tartják, de erről teljesen le kellene mondaniuk, mielőtt bármilyen kezdeményezés történne. Sajnos, nemzetközi politika és diplomácia e hangsúlyos vonására, amely évszázados fejlődés folyamán alakult ki, szükség lenne a palesztin arab társadalomban is, azaz, hogy felkészítsék közösségüket a béke magvetésére. Már sok békeegyezményt írtak alá, és még sokat fognak aláírni, de John F. Kennedy fején ta-

munkálkodjon minden ember szívében és elméjében.” Nincs ettől találhatóbb figyelmeztetés a palesztin funkcionáriusok számára, akik szorgalmazzák ugyan a megegyezést, de közben a népet gyűlöletre nevelik. Így nem lehet békét teremteni. Egy egész palesztin és izraeli arab nemzedék hisz napjainkban azoknak a hazugságoknak, melyeket szülei, tanítói

holnap úttörői” című műsora említhető. A Mickey egerre emlékeztető kedvelt főszereplő „mártír” lesz. A Maja méhecskére hasonlító figura azt mondja, hogy szeretne zsidókat (nem csak Izraelben élőket) megölni, mivel azok megölték az egereket. A gyereknézőket arra esketik meg, hogy ezzel a gyűlölettel fognak cselekedni. Ilyen példák nagy számban fordulnak elő. Ezzel szemben minden délután látható a Szezám út izraeli változata. Ebben zsidó és arab szereplők élnek egymás mellett békében és egyetértésben. Minden egyes gyermekműsorban alaptéma, hogy bár Izrael önvédelmi harcra van kényszerítve, az arabokat nem szabad gyűlölni, hanem együttélésre kell törekedni. Izrael hangsúlyozza, hogy a palesztinokat is nevelni kell a békére. De mit is jelent ez? Nem rég volt fiam óvodai évszárója. A

Ha gyűlöletre és hazugságra tanítanak, lehetetlen megbékélni

lálta a szöveget, amikor 1963-ban az ENSZ közgyűlése előtt kijelentette: „A béke nem csak a szerződéseken és szövetségeken alapul. Ennek az emberek szívében és elméjében kell lennie. Reménységünk ne pergamenekben és papírookban legyen. Úgy igyekezzünk békességet teremteni, hogy a békességre való vágyakozás, és az arra való készség ott

és a hírközlő eszközök által tanult. Ezek a hazugságok egész életüket megpecsételik a zsidók elleni ellenséges lelkülettel. A gyerekeknek sugárzott izraeli és arab tévéműsorok összehasonlítása elárulja, hogy az izraeli adások a békéről és együttéléstről szólnak, ezzel ellentétben az arab műsorok harcra nevelnek. Példaként a Hamasz által ellenőrzött adó „A

gyerekek 4 évesek voltak. Már ők is érzik, hogy konfliktusokkal terhelt országban élnek, ezért az egész program a békéről szólt. Szinte minden ének, amelyeket a tanítók válogattak össze, a békevágyat hangsúlyozta. Az óvodások még nem is igazán értik a béke szó jelentését, s azt, hogy miért kell azt keresni, de nagy lelkesedéssel énekeltek, tudatuk részévé lett.

Ezzel teljes ellentétben áll a Gáza övezeti óvodások számára szervezett nyári tábora, ahol rendszeres ráhatással igyekeztek az óvodásokat a zsidók gyűlöletére nevelni, mondva, hogy a zsidóknak nem szabad hinni, velük nem szabad békét kötni. A vezetők hangsúlyozták, hogy a

„zsidó rákot” erőszakkal ki kell metszeni.

Hogyan is gondolhatja valaki – az USA elnökétől a legegyszerűbb béke-aktivistáig – hogy tartós béke lehetséges, amikor arra csak egyik fél nevelés politikája törekszik? Addig, amíg a másik oldal folyamatosan azt tanítja, hogy a tárgyaló

partner gonosz, addig minden egyezés megalapozatlan. A felnövő gyerekek azt fogják tenni, amit kiskorukban beléjük sulykoltak.

Ryan Jones, Israel Heute ford. Csoma L.

A Kárpát-medence Reformátussága

A morcos Petőfi

Március 15-én azért is hálát adnak a horvátországi magyar reformátusok, hogy még élnek magyarok a Drávaszögben és Szlavóniában. Az utolsó népszámlálás szerint tizennégyezer magyar él Horvátországban. Az egyik magyar falu Haraszt, ahol a helyi református gyülekezet kezdeményezésére néhány éve Petőfi-szobrot állítottak – akkor ez volt az első a vidéken. Megnéztük, mit jelent ez a szobor a helyi magyarságnak, és milyen szerepe van a gyülekezetnek a falu életében.

Hiába írjuk a navigációs programba, hogy Haraszt, nem találja a címet. Végül a járási központ, Lacháza magyar nevének beírása segít, hogy megtaláljuk a magyar falut. Némi tévovázás után a település fölé emelkedő kecses torony

és persze a csillag jelzi: megérkeztünk. Utazásunk apropóját a morcos, szigorú arcú Petőfi-szobor adta, most mégis csak elsuhanunk mellette a magyar költő, forradalmár nevét viselő utcában. Végül is sietünk, a böjt első vasárnapján istentiszteleten is szeretnénk részt venni, ahová már hívogat a budapesti Kálvin téri református templom harangja. A haraszt három harang most nem szólalhat meg, mert ott vannak ugyan a helyükön, de a tartógerendák instabilak. A tornyot ugyanis 1991-ben gránáttalálattal érte. A templomot felújították, de a gerendák a régi maradtak. Így a budapesti harang hívogatják a harasztiakat, felvételről, amelyet a toronyból hangosítanak ki.

Horvátok is támogatták

A böjt istentisztelet után beszélgettünk a gyülekezet tagjaival a közelgő nemzeti ünnep és a Petőfi-szobor kapcsán. – Ez a szobor a megmaradást jelenti nekünk. Erősíti a magyarságunkat, ösztönöz bennünket, hogy őrizzük az anyanyelvünket, kultúránkat és hagyományainkat – mondja Bajcsi Pál, a haraszt gyülekezet tagja, aki 2014-ben, a mű átadásának évében a Lacházi járás magyar kisebbségi képviselője volt.

– Az emlékművet elfogadták a horvátok is, és ahhoz, hogy ezt pontosan értjük, ismernünk kell a horvát néplelet. Petőfi Sándor szobrára ráírták, hogy költő, hazafi, és ezeket az ő nyelvükön is rávésték a talapzatra. Ennek az a jelentősége – magyarázza Bajcsi Pál –, hogy a horvátoknak az 1991 és 1995 közötti háború miatt is nagyon sokat jelent a hazafiság. A szobrot magyarok készítették, de Eszék-Baranya megye állta a márványtalapzat költségét – itt él a horvátországi magyarság kétharmada –, míg a Lacházi járás, amelyhez Haraszt mellett még két falu tartozik, finanszírozta az alap kialakítását.

Reformátusok nélkül nincs Petőfi-szobor

A szobor azonban nem jöhetett volna létre a helyi reformátusok nélkül. Ők kezdeményezték a felállítását, és a szervezésben is aktív szerepet vállaltak. Pedig

harminc évig nem volt helyben lakó lelkész Harasztban, a 2000-es évek elején érkezett meg a parókiára – az akkor még segédlelkész – Szenn Péter, aki ma már püspökként vezeti az egyházat.

Bajcsi Pál szerint „a végóra előtt öt perccel” jött a lelkész. Sikerült felráznia a református gyülekezetet, amely motorja lett a falu magyar kulturális és közösségi életének. Fellendült az egyházi élet, elindult a magyar kulturális egyesület, néprajzi gyűjteményt állítottak össze, amely ma már az egyházközség tulajdonában van.

Turulszobrot állítottak a tájház udvarán, sikerült elérni, hogy kétnyelvű táblák jelezzék az utcák nevét, és kikerült a magyar helységnévtábla is a falu határába. – Ma már minden jel arra utal, hogy itt élnek magyarok – mondja az egykori képviselő. – Harasztban ma valamivel kevesebb, mint kétszáz magyar él, a magyarok kilencven százaléka református – teszi hozzá. A településen összesen háromszázhuszonheten éltek a 2011-es népszámlálás szerint. Várják már a következő évben esedékes népszámlálást, hogy friss adataik legyenek. Bajcsi Pál hozzáteszi: – Minden törekvés ellenére lassan kisebbségbe szorulunk a saját falunkban.

Magyar szó a családban

A közösségi és köztéri törekvések mellett fontos a család, az otthoni nyelvhasználat is. Bajcsiék otthon magyarul beszélnek, de ezzel ők vannak kisebbségben. A magyar családok többségében ugyanis alapvetően a horvát a hétköznapi nyelv.

Pozsár Lászlóék is magyarul beszélnek a családban. – Nemzetet nem választ magának az ember, hanem beleszületik. A szüleim magyarok voltak, én magya-

rok vagyok, a feleségem is az. Természetes, hogy a gyermekeim is magyarok legyenek – mondja, majd hozzáteszi: elvárta és elvárja a családjától, hogy ott-hon csak az anyanyelvükön beszéljenek. Épp eleget beszélnek máshol horvátul, és úgy tapasztalta, hogy ahol mindkét nyelvet használták, előbb-utóbb a magyar maradt el. Ezen túl azonban semmit sem erőltetett az édesapa. Büszkén meséli, hogy fia a traktorjukban kitétte a magyar zászlót és a címet, mert ez neki fontos.

Kokárda Horvátországban

Március 15-ét is mindig együtt ünneplik a családdal – mondja Pozsár László, aki egyébként a Dózsa György Magyar Kultúregyesület elnöke is Harasztiban. Otthon kitűzik a kokárdát, együtt sétálnak a Petőfi-szoborig, hiszen amióta öt éve felállították a hazafi szobrát, itt tartják a megemlékezéseket. A kérdésre, hogy a kokárda természetes kelléke-e az ünnepnek, a családapa azt feleli: – Ha az össznemzetnek természetes, nekem is az.

Kubicza József presbiter is mindig ott van március 15-én a szobornál. – Sosem

tagadtam meg a magyarságomat, ha elmegyek Zágrádba, ott sem tagadom le, hogy magyar vagyok – hangsúlyozza.

– A szobornál a megemlékezéseken mindig együtt imádkoznak a magyarok – mondja Pozsár János, a gyülekezet gondnoka. Kerekesszékekben ül, szabadkozik egészségi állapota miatt, de jelzi: amit csak tud, így is szívesen megteszi a közösségért, a falu magyarságáért. – Amikor

elmegyek a Petőfi-szobor mellett, mindig eszembe jut a Talpra magyar – mondja, és átéléssel bele is kezd az első strofa elszavalásába. Petőfi utcájuk volt már a jugoszláviai idők alatt is – teszi hozzá.

Az első Petőfi-szobor az országban

A Horvátországi Magyar Naplónak a 2014-es szoboravatásról szóló cikke úgy fogalmazott: a szobor állítását Szenn Péter református lelkész kezdeményezte. A kérdésre, mi kellett ahhoz, hogy felállíthassák Horvátország első köztéri Petőfi-szobrát, az azóta püspökké választott lelképásztor így felel: elsősorban Isten gondviselése.

Tarjányi Józsefnek, a Petőfi Emlékbizottság elnökének szívügye Petőfi-emlék helyek kialakítása szerte a Kárpát-medencében, vele beszélt akkoriban a lelkész, és az ő segítségével indította el a haraszi Petőfi-szobrot, amely a háromszáznál is több évvel ezelőtt lett a világban. Gyűjtés indult, amelyhez bécsi magyarok, harasziak, testvértelepülések lakói és a magyar nagykövetség is csatlakozott. Tíz nap elég volt, hogy összejöjjen a szükséges pénz, így Hunyadi László marosvásárhelyi szobrász elkészítette a morcos Petőfit – idézi fel az alkotás történetét a püspök.

Miért az egyház állt a szoborállítás mögé? – Nem csak Harasztiban, nem csak Horvátországban, de az egész Kárpát-medencében igaz, hogy a református egyház mindig mozgatórugója, oszlopa a magyar közösségeknek.

Itt, Horvátországban az egyházunk állandósága biztos kapaszkodó a magyarság számára – mutat rá a püspök.

Száma a Petőfi-szobor jelentősége az, hogy emlékeztet és szimbolizálja a magyar megmaradást, valamint – ahogy Szenn Péter fogalmaz – „a mi morcos Petőfink elgondolkodtatja azokat, akik rátekinenek”. A Nemzeti dalból ő is idéz: „Hol sírjaink domborulnak, / Unokáink

leborulnak, / És áldó imádság mellett / Mondják el szent neveinket.”

Még létezőnk

A Horvátországi Református Keresztényen Kálvini Egyház püspöke szerint a nemzeti ünnep arra is lehetőség, hogy az előttünk járókra, az áldozatot hozókra emlékezzünk. Azokra is, akik kötődnek Horvátországhoz, például a mai Horvátország területén született Knézich Károlyra, aki Nagygyordonyán, és Damjanich Jánosra, aki Sztázán látta meg a napvilágot. Hasonlóképp Ács Gedeon református lelkészre, aki Kossuth papja volt, tábori lelkészként szolgált az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban. Ő Bellyén született, Csúzán halt meg. Persze nemcsak a múltba lehet nézni, hanem hálát is adhatunk a jelenért. Szenn Péter ezt így összegzi: – Fontos pillanat a nemzeti ünnep, amikor mi, magyarok egymás mellett állunk és hálát adunk Istennek azért, hogy még vagyunk, létezőnk.

www.reformatus.hu

Hegedűs Márk, fotó: Kalocsai Richárd
A cikk megjelent a Reformátusok Lapja 2020. március 15-i számában.

48-as emlékhelyek Horvátországban

A haraszi Petőfi-szobron kívül több 1848–49-es emlékhely van Horvátországban. Csúzán Kossuth-dombormű látható, és itt nyugszik Ács Gedeon tábori lelkész a református temetőben. Petőfi Sándornak 1996-ban állítottak emléktáblát Zágrábban, rajta kétnyelvű felirat: „1840 és 1841 között katonaként itt tartózkodott a nagy magyar forradalmár költő”. A bronzból készült haraszi után három évvel Szentlászlón a Petőfi-szobrot állították. Sztázán, Damjanich János szülőházán emléktábla van az aradi vértanúnak. A legtöbb településen, ahol magyarok élnek vagy éltek Horvátországban, a mai napig van Petőfi Sándor utca.

Későbbre halasztjuk a májusi Egységnapot

A vírus-veszélyhelyzet miatt Erdélyben is elhalasztják a tavaszra tervezett programokat, így a május 22–23-ra kitűzött marosvásárhelyi egységnap rendezvényeket is.

A döntésről Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke adott

tájékoztatót március 12-én, csütörtökön Kolozsváron, az Erdélyi Református Egyházkerület Püspöki Hivatalában tartott sajtótájékoztatón. A rendezvény későbbi időpontjáról a Magyar Református Egyház elnöksége a jövőben hoz döntést.

„Tekintettel arra, hogy a hatóságok betiltották a tanítást az iskolákban, ezért nagy felelősség hárul ránk, hogy a közelgő konfirmáció miatt gyerekeket gyűjtünk össze a felkészítő órákra. Figyelembe véve, hogy a konfirmációi gyülekezet a legnépesebb szokott lenni s nemcsak a helyi egyháztagok vesznek részt, hanem távolabbról is összegyűlnek a rokonok, azt ajánljuk a gyülekezeteknek, hogy ha lehet, halasszák el a konfirmációt pünkösdi vasárnapjára, vagy más, későbbi alkalmakra. Addigra talán már világosabb lesz a helyzetünk

– lehet rosszabb is, mégsem esünk abba a hibába, hogy ha akár egy esetben is a fertőzés felüti a fejét, akkor ránk éghet az, hogy nem tartottuk be a hatóságok által előírt szabályokat. Az úrvacsoravételrel kapcsolatosan, amennyiben úgy ítélik meg, hogy a húsvéti úrvacsoraszervezés közvetlen veszélyt jelenthet a gyülekezetre, ez esetben el lehet tekinteni az úrvacsoravételtől, csupán az istentisztelet megtartására korlátozva az ünnepet. A fentiekre való tekintettel mi is elhalasztjuk a tavaszra tervezett püspöki vizitációkat, valamint a május 22–23-ra

kitűzött marosvásárhelyi egység napi rendezvényt is” – fogalmazott a püspök.

Marosvásárhelyen tervezték megtartani a Magyar Református Egység napját idén május 22-én, pénteken és 23-án, szombaton. Az 1920-as trianoni békeszerződés aláírásának évfordulójához közeli ünnepséget azzal a céllal szervezték volna, hogy a magyar reformátusok közösen adjanak hálát Istennek az elmúlt száz esztendőben megtapasztalt megtartó kegyelméért.

reformatus.hu, fotó: Kiss Gábor

KERESSÜK MEG A BIBLIÁBAN!

1. „Még most is ímé az égben van az én, és az én a magasságban!” (Jób 16:..)
2. „Csillapodjál le az és várjad őt; ne bosszankodjál arra, akinek útja, se arra, aki álnok tanácsokat követ.” (Zsoltárok 39:..)
3. „Van olyan, aki beszél hasonlókat a; de a bölcseknek orvosság.” (Példabeszédek 12:..)
4. „Kigyógyítom őket; szeretem őket ingyen kegyelemből, mert tőlök az én haragom.” (Hóseás 14:..)
5. „És marasztok nyomorult és szegény népet, akik az Úr nevében.” (Sofóniás 3:..)
6. „Ha pedig én azt, amit nem akarok, nem én már azt, hanem a bennem lakozó bűn.” (Rómabeliekhez 7:..)
7. „Mert ha a kárhóztatás dicsőséges, mennyivel inkább az igazság szolgálata?” (2Korinthus 3:..)
8. „Ne egymás ellen, mivelhogy levetkeztétek amaz ó, az ő cselekedeteivel együtt.” (Kolossé 3:..)
9. „(Mert ha valaki az ő házat nem tudja igazgatni, mimódon gondot az Isten egyházára?)” (1Timótheus 3:..)
10. „Közeledjétek az, és közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg, ti bűnösök, és szenteljétek meg szíveiteket ti kétszívűek.” (Jakab lev. 4:..)

A Károli Gáspár fordítású Szent Biblia alapján összeállította: **Györky Szilvia**, Alsómihályi. Megfejtéseiket **2020. május 15-ig** lehet beküldeni Szerkesztőségünk címére: postai úton - **Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216., 076 74 Drahnov**, vagy e-mail-ben a **refujsag.csoma@gmail.com** címre.

Felhívjuk a megfejtést beküldők kedves figyelmét, hogy a megfejtés és nevük beküldésével egyúttal hozzájárulnak az adataik (név és lakhely) megjelentetéséhez a Református Újságban!

MEGFEJTŐK: Pozsonyi e.m.: Mackó Zsuzsanna - **Alsószerdahely**; Családi Irén, Beke Sarolta - **Nagygye**; Kubica Henrieta - **Réte**; özv. Demény Lajosné, Szalay Ferencné - **Fél**; özv. Sándor Józsefné, özv. Szloboda Anna - **Réte**; **Komáromi e.m.:** özv. Varga Béláné, Szigeti Zsuzsanna, Botka Alexandra - **Bátorkeszi**; Császár Vilma - **Deáki**; Farkas Irma, Izsák Gyula - **Negyed**; Baranyai Margit, Pinke Júlia, Kacz Mária - **Marcelháza**; Németh Irén, Tóth Irma - **Kamocsa**; Balogh Mária - **Érsekújvár**; Fülöp Gulyás Erzsébet - **Párkány**; **Barsi e.m.:** Császár Viola - **Töhöl**; Szénászki Sarolta, Tildi Rozália - **Újlót**; Kakas Sádor - **Nagysalló**; özv. Földi Jenőné - **Érsekkéty**; Kazan Valéria - **Berencs**; Klincsek Ferencné - **Kőhidgyarmat**; Baka Andrásné - **Farnad**; özv. Bertók Istvánné - **Barsvárad**; Pásztor Zsófia - **Zselíz**; **Gömöri e.m.:** Tóth Katalin, Csank Szerénke - **Nagybalog**; Ing.Kolozsi Alica - **Rimaszécs**; Jakab Edit - **Jéne**; Faragó Irén - **Harmac**; Schiller Mária - **Tornalja**; **Abauj-Tornai e.m.:** özv. Gálffy Gusztávné, özv. Pataky Bertalanné - **Migléc**; Szabó Gyuláné - **Lucska**; Hurák Éva - **Szalóc**; özv. Kövesdi Jánosné - **Reste**; Csáji István - **Nagyida**; Komjáty Istvánné, Nagy Sándor - **Felsőlánc**; Juhász András, Dringus Júlia - **Csécs**; Szaniszló Klára, Szaniszló Judit - **Szeszta**; Szanko Mónika - **Berzété**; özv. Sikur Béniné - **Kőrös**; özv. Kovács Zoltánné - **Rozsnyó**; **Zempléni e.m.:** Gönczy Júlia - **Bacska**; özv. Szabó Ferencné - **Polyán**; Csernyánszky Erzsébet - **Imreg**; Rigó Katalin, özv. Gerenyi Lászlóné - **Örös**; Kiss Magdaléna - **Bodrogszerdahely**; Bók Zoltánné - **Királyhelmec**; Filep Tímea - **Kisgéres**; Vida Boglárka - **Ladmóc**; Árvay János - **Zemplén**; Czető Pál, özv. Pásztor Bertalanné - **Bély**; Biacsko Boglárka, Nagy Imréné, Pál Éva - **Nagyvárkony**; Szemán Józsefné, Kiss Erzsébet - **Nagykövesd**; özv. Oláh Istvánné - **Hardicsa**; Kasko János, Jártas Lászlóné - **Újhely**; Kendi Zsuzsanna - **Zétény**; **Ungi e.m.:** özv. Csicséri Józsefné, özv. Molnár Sándorné - **Kisrácska**; Dupály Csilla, Stépán Jánosné - **Abara**; özv. Ladányi Lászlóné - **Deregnyó**; Tóth Tímea - **Mokcsa**;

JUTALMAZOTTAK: Kubica Henrieta - Réte; **Szigeti Zsuzsanna** - Bátorkeszi; **Kazan Valéria** - Berencs; **Ing. Kolozsi Alica** - Rimaszécs; **Szabó Gyuláné** - Lucska; özv. **Szabó Ferencné** - Polyán; **Tóth Tímea** - Mokcsa

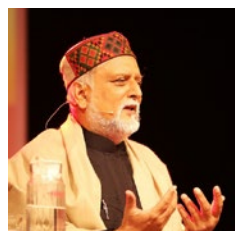
VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

A KERESZT KULTÚRÁJA VAGY A KORRUPCIÓ?

A kereszt gazdag üzenetéből
Nagypénteki gondolatok indiai református testvérünktől

Vishal Mangalwadi kortárs indiai református lelkész, a világsíker aratott „A közép könyve – a Biblia a nyugati kultúra szíve” című könyv szerzője. Isten lehetővé tette, hogy két évvel ezelőtt találkozhattam vele személyesen Nürnbergben, ahol előadást tartott. Akkor adta kezembe másik könyvét, melynek ez a címe: „Igazság és változás – amire Európának szüksége van”. Ebben sokat ír a kereszt titkáról. Roppant izgalmas fejezetben elemzi a korrupció természetét, s ami ezzel szemben áll: a kereszt kultúráját. Teszi ezt azzal a hittapasza-

latatokra épülő, érvelő meggyőződéssel, hogy a korrupció gyógyítható. Roppant érdekesen, indiai szemmel, számunkra frissítő, felfedező látásmóddal és látószögből, Indiából nézve a nyugati kultúra egyik rákfénjét, az önző egyénieskedést, a keresztben látja a megoldást. Ezért foglalkozik remek könyvében ilyen témákkal: kereszt és kultúra; kereszt és erkölcs; kereszt és hatalom; kereszt és udvariasság; kereszt és szenvedés; kereszt és közösség; kereszt és konfliktus. Most csak egy kérdését idézzük: kikért halt meg Jézus? (További részletek a korrupció és kereszt témáról itt olvashatók majd a húsvét előtti és utáni hetekben: bekefy.agnusradio.ro).

A kereszt a forrása a szó eredeti értelmében vett, még nem torzult nyugati individualizmusnak, a felértékelte emberi személyiségnek. A kereszt ösztönözte egyéni kiállásra, látásaik, felismeréseik vállalására John Wycliffet, Jan Hust, Luther Márton, Kálvint, William Tyndalet. A keresztből merítettek erőt ahhoz, hogy szembe forduljanak egyházuk addigi hagyományaival és tanításaival, még életük kockáztatása árán is. A kereszt individualizmusa természetesen egészen mást je-

lentett, mint a mai szekuláris, önző hétköznapi praktikák és az olykor ész nélküli „gondolkodás”. A kereszt egészséges individualizmusának ez a vezérmondata: „Legyem meg a te akaratod, ne az enyém”. A keresztben Jézus a saját életét olyan radikálisan adta át az Atyának, hogy az az egész világ javát, üdvösségét szolgálta. A világias, mindennapi individualizmus önközpontú. Még az üdvösséget is úgy szemléli, hogy az „értem” történt. Ez aztán elvezetett ahhoz a torz lelkiséghez, amiről így

fogalmazhatunk: „privát igények a maximumon, nyilvános felelősség, elkötelezettség a minimumon”. Ennek következménye lett az a természetlen szemlélet, hogy hit és kereszténység magánügy. Ez lett aztán az oka a kereszténység kulturális kilúgozásának, hatástalanításának a nyugati társadalomban (és nálunk is hosszú időn át a “vallás magánügy” megtévesztő szlogenel).

A kereszt a keresztény kultúra jele. A kereszt hatására beinduló változásokat Angliában például az a nemzedék élte át először, amelyik tanúja volt az 1215-ben meghozott Magna Charta-nak. Henry de Bracton, Anglia akkori híres országbírója fogalmazta meg a kereszt jelentőségét az egész nép számára, ekképpen: ISTEN AZT AKARJA, HOGY A FÖLDÖN IGAZSÁGOSSÁG ÉS IRGALMASSÁG URALKODJON, NE BRUTÁLIS ERŐSZAK. Istennek van hatalma arra, hogy a Sátánt és gonosz munkálkodását megsemmisítse, mégsem ezt teszi, hanem a keresztet használja arra, hogy legyőzze, sarokba szorítsa a Gonoszt. A kereszt annak a jele, hogy Isten megszabadítja az emberiséget a bűntől, s ennek egyik legrútább formájától, a korrupciótól. Pontosan a kereszt volt az, illetve Krisztus keresztjének a sokrétű értelmezése, ami kifejlesztette a keresztény kultúrákat. Ez az, ami más vallások kultúrájától, melyekben korrupció és brutális erőszak kölcsönösen és “hivatalosan” támogatják egymást, alapvetően megkülönbözteti a kereszténységet...
(Válogatás, fordítás drbl)

Naámán gyógyulása

2Királyok 5

Kedves Olvasóink! Olyan dologgal fogunk egy kicsit foglalkozni, amivel tele van most minden. Azzal a helyzettel, ami körülvesz bennünket, és meghatározza a mindennapjainkat. Egy meglehetősen komoly vírus terjed a világban. Bezártak az iskolák, korlátozva van az az életmód, amihez hozzá szoktunk. Még az istentiszteleteket sem tartjuk meg. Felmerülhet a kérdés, hogyan kell látnunk ezt a helyzetet? Keresztény emberként hogyan kell megélni ezeket a napokat? Vannak, akik azt mondják, hogy nem kell félni, nyugodtan tegyünk mindent úgy, mint ez előtt, hiszen Isten megvéd bennünket, ha hiszünk benne. Megint mások azt mondják, hogy igenis félni kell, és mindent máshogy kell tenni, mint korábban. Isten Igéje eligazít ebben is, mint minden más élethelyzetben.

A Királyok 2. könyvének 5. fejezetében van megírva Naámán története, mely nagyon szépen megmutatja nekünk, hogyan kell hozzáállnunk ehhez a szokatlan és felettébb komoly helyzethez. Naámán egy komoly és nagy hatalmú ember volt. Az arám király hadseregének parancsnoka volt. Még volt mindene. Gazdagság, hatalom, fényűzés. Csak egy dolog hiányzott, az egészség. Ahogy a Biblia mondja, bélpoklos lett. Szörnyű betegség volt ez. Kelések és sebek borították be az

egész testét. Senki sem tudott rajta segíteni. Egyszer szolgálként a házába került egy fiatal izraeli lány. Naámán feleségének a szolgálója lett. Ez a lány beszélt neki Elizeusról, az Úr prófétájáról, aki meg tudná gyógyítani Naámánt. Arám királya, ahogy illik, levelet írt Izrael királyának Naámán ügyében, hogy segítsen a gyógyulásban. Naámán pedig elindult Izrael felé. Izrael királya pedig tovább küldte őt Elizeus prófétához. Amikor Naámán megérkezett, sok ajándékot is hozott magával. Gondolta, azzal fog fizetni a gyógyításért. Elizeus ki sem ment hozzá, csak a szolgáját küldte egy üzenettel, mi szerint Naámánnak meg kell fürdenie hétszer a Jordán folyóban. Naámán nagyon megharagudott. Arra számított, hogy a próféta kimegy hozzá, imádkozik az Istenhez, megérinti a beteg sebeket, és meggyógyítja. Most pedig azt hallja, hogy nem kell mást tennie, mint megfürödni egy Izraeli folyóban! Folyók vannak nálunk is – gondolta – még jobbak, szebbek is, mint itt. Ha azok nem tudják meggyógyítani, akkor ez sem tudja majd. Ezzel hátat fordított, és elindult hazafelé. A szolgálai azonban közbeszóltak. Azt mondták a hadvezérnek, hogy ha a próféta valami nehéz dolgot mondott volna, akkor megtette volna gondolkodás nélkül. Most pedig, hogy csak annyit kér, fürödjön meg, meghátrál? Nem veszíthet semmit, ha megfürdik, és ki tudja, hátha segít majd. Naámán hagyta magát rábeszélni, elindult, megfürdött hétszer, és amikor kijött a vízből, már teljesen tiszta, gyógyult volt.

Mit üzen a történet? Elsősorban azt, hogy Isten meg tud gyógyítani, még akkor is, ha senki más nem. A gyógyulásnak azonban feltételei vannak! Engedelmeskedni kell az Ő utasításainak. Naámán helyzete sokban hasonlít a mi mostani helyzetünkre. Terjed közöttünk egy veszélyes betegség. A világon már sokan megbetegedtek. Hiszem, hogy Isten meg tud bennünket szabadítani. Ő az élet Ura, és hatalma van a betegségekben is. Most is eljuttatja hozzánk a megelőzés feltételeit. Mit kér? Maradjunk otthon, mossunk alaposan kezet, nyilvános helyeken viseljünk szájmaszkot. Semmi nehez nem akar. Semmi megvalósíthatatlant nem kér tőlünk sem. Rajtunk múlik, hogy megtesszük-e. Buzdítalak benneteket, hogy kövessétek az utasításokat, hogy a saját egészségeteket, és sok más

ember egészségét is meg tudjátok óvni!

Van még egy dolog, amit keresztényként mindenképpen meg kell tennünk. Imádkozunk a betegekért, a gyógyulásukért, és azokért is, akik gyógyítják őket, bárhol legyenek is a világban! Imádkozunk azért is, hogy az Úr tüntesse el a betegséget a világunkból! Soha ne feledjétek el, hogy a hitből fakadó imádságot meghallgatja az Isten! Jó egészséget kívánok mindenkinek!

Imádság: Mindenható Istenünk! Tudjuk, hogy hatalmas vagy. Tudjuk, hogy kezekben tartod a világot. Azt is tudjuk, hogy bármi történik velünk, te azt a javunkra fordítod. Gyógyítsd a betegeket, adj erőt az orvosoknak, nővéreknek! Add, hogy mielőbb véget érjen a járvány! Órizz meg bennünket!

Aranymondás: „Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: vessződ és botod megvigasztal engem.” Zsoltárok 23:4

Kraus Viktor

BIBLIAOLVASÓ

vezérfonál
Május

1. P.	1Móz 1,1-25	Mt 1,1-17
2. Sz.	1Móz 1,26-31	Mt 1,18-25
3. V.	1Móz 2	Mt 2,1-12
4. H.	1Móz 3	Mt 2,13-18
5. K.	1Móz 4	Mt 2,19-23
6. Sz.	1Móz 5,1-6,8	Mt 3,1-12
7. Cs.	1Móz 6,9-7,24	Mt 3,13-17
8. P.	1Móz 8	Mt 4,1-11
9. Sz.	1Móz 9	Mt 4,12-25
10. V.	1Móz 10	Mt 5,1-12
11. H.	1Móz 11	Mt 5,13-16
12. K.	1Móz 12	Mt 5,17-26
13. Sz.	1Móz 13	Mt 5,27-32
14. Cs.	1Móz 14	Mt 5,33-42
15. P.	1Móz 15	Mt 5,43-48
16. Sz.	1Móz 16	Mt 6,1-8
17. V.	1Móz 17	Mt 6,9-15
18. H.	1Móz 18	Mt 6,16-24
19. K.	1Móz 19	Mt 6,25-34
20. Sz.	1Móz 20	Mt 7,1-6
21. Cs.	1Móz 21	Mt 7,7-14
22. P.	1Móz 22	Mt 7,15-23
23. Sz.	1Móz 23	Mt 7,24-29
24. V.	1Móz 24,1-27	Mt 8,1-13
25. H.	1Móz 24,28-67	Mt 8,14-22
26. K.	1Móz 25	Mt 8,23-34
27. Sz.	1Móz 26	Mt 9,1-8
28. Cs.	1Móz 27,1-33	Mt 9,9-17
29. P.	1Móz 27,34-46	Mt 9,18-26
30. Sz.	1Móz 28	Mt 9,27-38
31. V.	1Móz 29	Mt 10,1-15

Református Újság

Gyülekezeti tájékoztató

Kiadja a Lónyay Gábor Polgári Társulás

Cím: Deregnő 216, 076 74 Deregnő

IČO/reg.szám: 31256732

Nyilvántartási szám: EV 5612/18

ISSN: 2585-8491

Megjelenik havonta.

Kereskedelmi forgalomba nem hozható.

Terjeszti a Deregnő-i Református

Keresztény Gyülekezet

Szerkesztőség:

főszerkesztő: Csoma László,

szerkesztők: Csoma Annamária, Györky Szilvia,

Kraus Viktor, kárpát-medencei tudósítók:

Fábián Tibor, Szenn Péter

Szerkesztőség címe:

076 74 Drahnov-Deregnő 216,

Tel.: 056/639 53 96, Mobil: 0908 035 094,

E-mail: ladislavcsoma@gmail.com

vagy csomalaszlo@centrum.sk

Nyomja: Marián Györky - MS PRINT